

Gedag allemaal,

Zondagavond, 21 september. Igunga. 21u42. Hier zit hij dan, opnieuw diep in het hart van Afrika. Bijna vijf weken achter de rug. Nog twee maanden en één week liggen voor hem, wachtend om geproefd te worden. Van het ene hoogtepunt naar het andere en terug. Van dag tot dag. Onvoorspelbaar. Maar telkens weer heerlijk indrukwekkend. Heerlijk en indrukwekkend, dat wel. Als hij zijn hart nog niet verloren was, dan is het kwaad nu wel geschied. In Afrika, ojazeker, in Afrika.

Alles wat ik hier doe en meemaak, raakt mij op één of andere manier dieper dan wanneer er zich in België hetzelfde zou voordoen. Omdat ik dichterbij de mensen sta misschien. Of omdat zij dichterbij mij staan, ik weet het niet. Omdat het niemandsland tussen mijn leven en dat van hen elke dag kleiner wordt. Omdat delen hier geen werkwoord is, maar een manier van leven. En omdat de verschillen die ons van elkaar onderscheiden te verwaarlozen zijn wanneer het er echt op aankomt. Zoals daarnet, bijvoorbeeld. Vlak bij de missiepost hier in Igunga is er vanavond een huis uitgebrand. En dan wordt iedereen plots gelijk. Samen met pater Bolle, Lin en een paar honderd andere mensen die in Igunga wonen zijn we gaan helpen met blussen. Zonder nadenken. En zonder water, want het heeft hier de voorbije zes maanden geen druppel geregend. Met zand dan maar. Redden wat er te redden valt, tevergeefs. Het huis is eraan. Mijn pasgewassen kleren en haar zitten onder een dikke laag stof. Maar dat doet er niet toe. Niet nu, niet hier. We hebben gedaan wat we konden. All different. All equal. All together.

En zo is er altijd wel iets. Niet altijd even spectaculair, gelukkig, maar geconfronteerd worden met hun manier van leven leert nog steeds veel over het onze. Over hoe Zwarten het leven nemen zoals het komt en gelukkig zijn met weinig tot niets. Met zonder iets. Zelfs als hun huis daar straks niet meer staat. Over hoe het anders kan. Over de relativiteit en de relativiteit van de relativiteit.

Sinds mijn bezoek in 2006 is er veel veranderd in Igunga. De tijd staat niet stil, ook hier niet. Zo zijn er opvallend meer Wataturu, fietsen en bromfietsen in het dorp aanwezig en ook het aantal mensen dat een paar woorden Engels praat is exponentieel toegenomen. Nu ja, 'Engels'. En toch, op één of andere manier is alles toch nog steeds hetzelfde. De kleine dingen zijn geen haar veranderd en zelfs met mijn neus dicht zou ik zweren dat de som van het geheel nog steeds ruikt naar 100% onverdund zwart Afrika. Zo is tijd nog altijd een meer dan bijzonder relatief begrip, net als aangesloten zijn op het elektriciteitsnet. Hoewel het tijdens mijn eerste weken hier in Igunga goed meeviel, lijkt het seizoen van stroomonderbrekingen immers weer aangebroken. De laatste dagen is de kans op het hebben van een volledige dag elektriciteit dan ook even reëel als de kans op het hebben van een volledige dag mooi weer in België. Onbestaande, of op zijn minst onvoorspelbaar. De oorzaak daarvan is grotendeels te wijten aan het droge klimaat van deze streek. Het droge seizoen loopt stilaan op zijn einde en het stuwmeer zo'n 10km verderop raakt daardoor stilaan leeg. Resultaat: onvoldoende elektriciteit. Maar gelukkig is de overgrote meerderheid van de bevolking hier nog steeds niet aangesloten op het elektriciteitsnet en zijn er dus maar weinig mensen die hun hoofd omdraaien als de stroom weer eens uitvalt. Tja, het eenvoudige leven heeft zo zijn voordelen.

Pater Bolle heeft in de laatste twee jaar ook wat blanke versterking gekregen. Één Belg, één Fransman en één Duitser wonen nu op de missiepost van Igunga. Toegegeven, het zou het begin kunnen zijn van een goeie mop. En eigenlijk heeft het daar dikwijls ook veel van weg.

Max, 77 jaar en afkomstig uit het Franse Nantes overtreft pater Bolle niet alleen in leeftijd, maar ook in rijnsnelheid. Als Max passeert met zijn knalblauwe Suzuki Jimny kan u maar beter niet langs de weg gestaan hebben, want zelfs op de gravelroads en zandwegen vliegt hij enigszins roekeloos tegen 120km/u voorbij. En vliegen is in dit geval geen overstatement. Eh bien, en France je peux même rouler 130km/h, vous savez ! Voorts is Max vooral een immer goedgemutste man die ervan houdt om zijn computer en fotokopieermachine vol te plakken met kleine papiertjes waarop dan de Franse vertaling staat van elk knopje. Hij houdt van fluostiften ook. En van pili-pili, zout, curry, herbes de provence en andere kruiden om het dagelijkse "bonen met rijst" op zijn bord wat meer smaak te geven. Zijn gebrekkig Engels met een zwaar Frans accent, in combinatie met zijn kleine acteerpogingen, leveren steevast hilarische momenten op. Vooral wanneer hij na het eten door pater Bolle wordt

verzocht om voor te bidden en hij, bij gebrek aan creativiteit, een semi-Franse, semi-Engelse opsomming begint te maken van al het voedsel dat op tafel staat en hij uit de milde hand van God heeft mogen ontvangen. De herbes de provence uiteraard niet te vergeten. Goud waard, die kruiden, net als zijn gebeden. Zijn kennis van het Nederlands is beperkt tot “asteblijf” en “potverdekke”.

George, afkomstig uit Duitsland, is met zijn 66 lentes de jongeling van het gezelschap. In tegenstelling tot pater Bolle en Max, vindt George dat hij oud genoeg is om één dag per week te rusten. George is doorgaans nogal praatgraag en overduidelijk de meest ordelijke van de drie. Deutsche gründlichkeit heet dat dan. Jaarlijks nodigt hij op 23 april, de feestdag van Sint-Joris, alle dorpsgenoten uit die ‘George’ noemen om samen met hen een pint te gaan drinken. Hij houdt van bier, maar dat is normaal. Het is en blijft een Duitser. Hij is conservatiever ingesteld dan de andere twee, maar is desondanks de enige van de drie die het niet als een zonde beschouwd om een vergeeld, kapot gescheurd boek uit 1953 te gebruiken als brandhout. Pater Bolle haalt als argument dan altijd aan dat hij als kind de Tweede Wereldoorlog nog heeft meegemaakt en dat hij toen heeft geleerd om niks weg te smijten. Iets wat overigens ontegensprekelijk bevestigd wordt wanneer men Bolle’s kamer probeert te betreden. Papieren, dozen, boeken en allerlei prularia hebben het eenrichtingsverkeer in zijn kamer immers beperkt tot een voetbreed pad van zijn deur via zijn bed naar de lavabo en terug.

George verkiest zijn pikipiki – brommer – boven de auto, omdat hij vindt dat hij daardoor dichter bij de mensen staat. Hij houdt er dikwijls een andere mening op na dan Bolle of Max, maar hij bedoelt het evenzeer goed. George bezoekt wekelijks de zieken van het dorp die niet lang meer te leven hebben om hen het sacrament van de zieken toe te dienen. En hij is met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de enige bewoner van de missiepost die een Engelse volzin kan formuleren zonder fouten.

Bolle is na bijna 50 jaar in Tanzania meer Afrikaan dan ooit tevoren. Eigenschappen als “het leven nemen zoals het komt” of “het herbestemmen van taka-taka aka rommel en het recyclen van reeds gerecycleerd materiaal” zijn hem allesbehalve vreemd. In verschillende grote opslagruimtes op de missiepost bewaart hij alles samen naar schatting een paar tientallen tonnen oud ijzer en hij is er vast van overtuigd dat zelfs de laatste vijs ooit een tweede, derde, vierde of achthonderdvierentwintigste leven krijgt. “Ohyes, recycling and protection of the environnement is very important”, zegt hij dan. Of course. Oude ziekenhuisbedden worden omgetoverd tot poorten, afgedankte rolstoelen tot zetels, golfplaten tot dakgoten en ijzeren kasten tot kruiwagens. Bedenk twee woorden en Bolle vindt wel een weg om het ene in het andere te recyclen. Ojazeke. Daarnaast is Bolle een uitstekend bemiddelaar. Hij weet als geen ander de kerk in het midden te houden, een eigenschap die geweldig goed van pas komt wanneer één Duitser, één Fransman en één Belg het huis met elkaar moeten delen. In de praktijk zijn Max en George belast met alle religieuze taken van de parochie en is pater Bolle nog steeds een bouwer van hoofdberoep. Hij vindt dat Max en George beter zijn in bidden. Het werk van God zit meer in bakstenen dan in gebeden vindt hij. Alleen op zondag is hij dus nog pastoor. Verder is hij verslaafd aan Freecell spelen op zijn met Windows 98 uitgeruste computer – voor zover er elektriciteit is natuurlijk.

Maar goed, tot zover de paters. Dan nu het werk, want ja, uiteindelijk waren we hier om te werken. De eerste vier weken werd ik daarbij op uiterst aangename wijze geassisteerd door Joke en hebben we vele kleine projecten gerealiseerd. Zo hebben we eerst nieuwe ‘teaching aids’ gemaakt. Panelen met tekst over “Plural nouns in English” en met mooie kleurentekeningen die we van pater Bolle kregen. Daarna hebben we alles netjes opgehangen in de klassen. En ook Jacques Hulsbergen en zijn vrouw Tea zagen dat het goed was. Deze laatste twee mensen kwamen bij pater Bolle terecht via een bevriende, Nederlandse dokter en wilden graag een aanzienlijk bedrag investeren in duurzaam ontwikkelingswerk in Tanzania. Eind augustus kwamen ze een paar dagen op bezoek in Igunga om te bespreken wat Bolle met hun geld zou gaan doen. Zoals de meeste mensen waren ze erg onder de indruk van pater Bolle’s levenswerk en nadat ik hen de nodige tabelletjes met kostenramingen voor de nieuw te bouwen secondary school had bezorgd, zegden ze toe om ook in de toekomst Igunga financieel te ondersteunen. Maar we hebben nog meer gedaan natuurlijk. Veel meer.

Brieven gestuurd naar de Belgische ambassadeur in Dar es Salaam bijvoorbeeld. Of de bouw opgestart van vier watertanks van 20.000 liter voor het opvangen van het regenwater aan de nieuwe klaslokalen van de St. Margreth Mary Alakok Secondary School. We hebben een korfbalveld aangelegd op het terrein van de St. Leo Primary School, net als een bibliotheekje met Engelse boeken. De kast die daarvoor door de schrijnwerker van de missiepost gemaakt moest worden, werd trouwens in laatste instantie en allerijl nog omgebouwd tot doodskist, voor een man die 's ochtends was omgekomen bij een verkeersongeval twee dorpen verder. Want ook dat is het leven hier, soms. Van kast naar kist in twee uur tijd. Maar geen nood: er werd een nieuwe kast getimmerd en de bibliotheek zag er, al zeg ik het zelf, prachtig uit. We hebben voor de schoolmanager een inschrijvingsformulier gemaakt voor volgend schooljaar en voor pater Max een fotokaart van Igunga met behulp van Google Earth. Hij kon zijn ogen niet geloven. We hebben les gegeven ook. Aan negen meisjes en vijf jongens die vanaf januari naar de secondary school zullen gaan; elke dag één uur les, al nam de voorbereiding daarvan dikwijls het twee- of drievoudige in beslag. En toen dit en dan dat. Zo werden de eerste vier weken moeiteloos ingevuld en was het half september voor ik het wist. De tijd vliegt, zelfs in Afrika.

Na een op- en afke van 1600 kilometer naar Nairobi, bevind ik mij in het fijne gezelschap van Lin, met wie ik in 2005 een half jaar in Zuid-Afrika studeerde. Sindsdien heb ik alles samen al meer dan 4500 kilometer Afrikaanse eindeloosheid gezien, waarvan het overgrote deel langs gravel roads en zandwegen. Nog niet bekomen van de reis naar Nairobi reden we samen met Bolle naar een weeshuis in Kishuro, een klein dorpje in de buurt van het Victoriameer. Toen ik in 2006 dacht dat Igunga op het einde van de wereld lag, heb ik mij klaarblijkelijk en redelijk vergist. Maar het was een prachtige reis doorheen een landschap van bananenbomen en koffieplantages. Het Afrika zoals het te zien is op de pakjes koffie van Oxfam, heerlijk. We bezochten het weeshuis dat pater Bolle ruim 30 jaar geleden oprichtte. Meer dan 40 kinderen worden tot op de dag van vandaag door één vrouw van 60 jaar grootgebracht. Het leek wel of ik op slag in een documentaire van 11.11.11. was beland. Oog in oog met onrecht. En ik werd er stil van. Maar met wat ballonnen en schmink bezorgden Lin en ik de kinderen op zijn minst één zorgeloze namiddag. We brachten ook 10 matrassen en wat geld en bleven er een nacht slapen. De volgende ochtend vertrokken we terug richting Igunga met twee weesmeisjes die vanaf januari naar Bolle's secondary school zullen gaan. Zonder woorden.

De volgende reis bracht ons naar Mwanza, zo'n 400 kilometer verwijderd van hier. Zoals Bolle het graag heeft, op- en af in één dag en vertrekkend tussen 4u00 en 4u30 's morgens. We gingen er op zoek naar waterpompen voor de nieuwe secondary school. Uiteindelijk kochten we vijf stuks alsook 150 liter diesel en gereedschap om 'draad te trekken' op waterleidingen. In de winkel waar we de pompen kochten, had Bolle bijna een elektrische haardroger gekocht. Hij dacht dat het een boormachine was.

En dan was er nog de 'study trip' naar een recent opgerichte secondary school in Urambo. Achteraf bleek dat Urambo zowat het dorp naast sjakkamakka moet zijn. Alweer om 4u00 's ochtends vertrokken. Alweer een reis van twee uur tarmac en meer dan 10 uur gravel roads en zandwegen, twee lekke autobanden, een loshangende achterbumper en afgebroken uitlaatpijp. En dat alles voor een blitzbezoek van twee uur. Ach ja, hier zeggen ze: "Mountains can't move. People do". Het bezoek was de moeite waard en rijdend doorheen de eindeloze vlakke met dorpjes van twee huizen en nog minder, verlies ik met graagte nog meer mijn hart. In Afrika.

Een ander hoogtepunt was ongetwijfeld ons driedaags verblijf in Mwanzugi. Drie zusters uit India runnen daar samen met twee Afrikaanse dokters een klein hospitaaltje. Dagelijks komen er 50 à 100 zieken, soms van heinde en verre. We hielpen waar we konden, meestal in 'de apotheek', al moet een mens zich bij dat woord in deze context niet teveel bij voorstellen. Pillekes tellen en siroopkes maken. Medicatie wordt hier in dozen van 1000 stuks gekocht, maar per pilleke verkocht. Goedkoper. We hielpen ook bij de wekelijkse raadpleging voor 'Mother and childcare' en assisteerden zuster Brigitte zowaar bij het op de wereld zetten van een zwarteke. Driewerf hoera! Zeer fijn was dat!

Helaas wordt er niet altijd gejubeld en gehoezeet. Elke dag sterven er in Afrika naar schatting 3000 mensen aan malaria, hoofdzakelijk kinderen. In het hospitaaltje van de zusters zagen we heel wat kinderen die er bepaald slecht aan toe waren. En de laatste dag van ons verblijf stierf er een kind

tijdens de geboorte. Zuster Preety probeerde het pasgeboren kind nog te redden met mond-op-mond beademing en hartmassage. Tevergeefs. Tranen recht uit het hart. En weer werd ik stil.

Voorts heb ik sinds Lin haar aankomst betrekkelijk veel plannen getekend voor de bouw van de nieuwe school. Plannen van de slaapzalen, het biologie-, fysica- en chemielabo, de refter en een administratief gebouw. En sinds deze week zijn we op de site begonnen met de bouw van de eerste fase van de slaapzalen. Bedoeling is dat dit gebouw in vier fases gebouwd zal worden en in totaal 320 meisjes kan herbergen. Uiteindelijk zal het gebouw de vorm hebben van een vierkantshoeve, zodat de meisjes 's nachts veilig achter slot en grendel zitten. "Zoals in een prison", zegt Bolle.

Op vraag van deze laatste heb ik ook een plan gemaakt voor het bouwen van een manuele pindanoontpeulmachine. Nadien heb ik samen met de schrijnwerker en de garagist van de missiepost twee dagen lang gezaagd, geklopt en gelast om van een oud ijzeren bureaustukje en een bagagedrager een machine te maken dat wel degelijk pindanoten kan ontpeulen. Vreugde alom in het kamp van pater Bolle toen bleek dat alles netjes werkte. Iets wat overigens de dag zelve nog gevierd werd met de aankoop van 35 zakken pindanoten van 60kg. Hoezee.

Tussendoor geven we nog steeds Engelse lessen en vorige zaterdag hebben we bij wijze van afscheid van Lin een groot dorpspel gespeeld met onze leerlingen en een aantal andere kinderen die op de missiepost wonen. Scouts Meerdaal Haasrode goes Africa of zoiets. En niks dan tevreden kindertjes toen ze op het einde van het spel allemaal zelfs op een Cola werden getrakteerd. Een Afrikaanse kinderhand is wel zeer gauw gevuld...

Ondertussen is het dinsdag 07 oktober. Na twee maanden hitte en droogte vertrek ik morgen samen met Lin per bus naar Dar es Salaam. Goed voor een busreis van 12uur en 900 kilometer vooraleer Lin volgende week terugvliegt naar België. Nadien zal ik met samen met Bieke terugreizen naar Igunga om hier samen met haar nog vier weken te werken. En zo zijn drie maanden voorbij voor je het weet.

Maar zover zijn we nog niet, gelukkig. En ondertussen geniet ik rustig verder. Dag na dag na dag. Vele warme groeten aan allen daarboven van nonkel afrika hier helemaal beneden,

Bram aka meneertje-zeer-tevree.